
Saksnr: 2021/2701-1
Saksbehandlar: Karl Inge Nygård

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		23.03.2021
Fylkesutvalet		26.03.2021

Nullutsleppspilot - Prosjektorganisering av Framtidas Hurtigbåt del II

Forslag til innstilling

1. Fylkesutvalet tek saka til etterretning og gir fylkesrådmannen mandat til å halde fram med vidare samarbeid med dei andre fylkeskommunane knytt til «Fremtidens hurtigbåt del II».
2. Fylkesutvalet vedtek å signere samarbeidsavtala «Utviklingsløp for Fremtidens hurtigbåt del II» med tilhøyrande vedlegg, og formaliserer med dette eit samarbeid som i tilsagnsbrevet frå Klimasats også er sett som ein føresetnad for økonomisk støtte.
3. Fylkesutvalet ber fylkesrådmannen om å leggja fram ei orienteringssak om status i prosjektet/konkurransgrunnlaget i juni.
4. Fylkesutvalet ber fylkesrådmannen førebu ei sak om mogleg felles eigarskap for pilotmateriell og plan for og finansiering av bygg og pilotering av framtidas hurtigbåt innan utgangen av 2021.

Samandrag

Samarbeidsprosjektet Fremtidens Hurtigbåt del II har som mål å lyse ut ein designkonkurranse i august 2021, og målet er å vere klar til å byggje fartøy frå 2023. Prosjektet er eit felles samarbeidsprosjekt mellom Nordland -, Troms og Finnmark -, Trøndelag - og Vestland fylkeskommunar, og ein vil formalisere samarbeidet gjennom å signere samarbeidsavtalen som skal vareta felles interesser, som gjev naudsynt mandat til å gjennomføre kommande aktivitetar og som sikrar framdrift.

Vedtak og sakstekst er utarbeidd i samarbeid mellom fylkeskommunane og vert presentert med tilnærma lik i ordlyd med det føremål å få eit felles forankra vedtak.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
direktør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1 Prosjektgjennomføring (1)
- 2 Vedlegg 2 økonomiplan (2)

3 Samarbeidsavtale Fremtidens Hurtigbåt

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkeskommunane Vestland, Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag inngår i eit samarbeid om å utvikle hurtigbåtar for framtida. Dette utviklingsløpet er delt i 5 fasar frå konseptutvikling og design til bygg, pilot og drift.

Hurtigbåten er viktig for mange. Den knyt øysamfunn saman med kvarandre og med fastlandet og skaper grunnlag for ein balansert og samanhengande bu- og arbeidsmarknad. Det er forventa at ein stor del av næringsutviklinga i framtida vil skje langs kysten av Noreg og den forventa aktiviteten vil føre med seg eit auka mobilitetsbehov på sjø. Samstundes er hurtigbåten slik vi kjenner den i dag den aller største kjelda til utslepp målt i utslepp per passasjerkilometer, og med høgt drivstoffbruk er det ei kostbar form for transport. Hurtigbåttilbodet i framtida må vere reinare og billigare enn i dag og må samstundes opplevast som minst like føreseieleg og trygt.

I jakta på framtidens utsleppsfrie hurtigbåt gjennomførte fylkeskommunane i samarbeid ei [utviklingskontrakt](#) (Fremtidens hurtigbåt del I) med mål om å demonstrere at nullutslepp er teknologisk og økonomisk mogleg for korte, mellomlange og lange samband. Utviklingskontrakten vart ferdigstilt i september 2019 og resultatata syner at utviklinga er komen langt, men at fleire teknologiske, juridiske og økonomiske barrierar må overkomast før utsleppsfrie hurtigbåtar kan realiserast innanfor ein akseptabel risiko og kostnad.

Prosjektet er no på veg inn i andre fase, der det skal jobbast med design av framtidens hurtigbåt.

Prosjektet har hovudfokus på to pilotløp, der det eine rettar seg mot bruk av nye energiberarar på konvensjonelle skrog og det andre rettar seg mot energieffektivisering. I pilotløp 1 kan hydrogen vere ein mogleg ny energiberar. Begge løpa inneheld store teknologiske og praktiske utfordringar og vil, dersom dette lukkast, føre med seg store endringar for potensialet til hurtigbåten.

Alle fire fylkeskommunar har ambisjon om å byggje kvar sin pilotbåt, og fasen og samarbeidet som ein no skal gjennomføre skal leggje grunnlaget for at det vert mogleg for fylkeskommunane å gjere gode val i neste fase som er bygg av fartøy.

Faktiske føresetnader

Prosjektet «Fremtidens Hurtigbåt del II» skal lukkast på tre ulike område innan klima, næringsliv og samferdsel. Samstundes skal prosjektet fungere som ei bru mellom dei deltakande fylkeskommunane og sikre like rettar og eigarskap til framdrifta og resultatata.

Prosjektet er eit nasjonalt prosjekt med internasjonale ambisjonar. Fokus på å styrke norsk maritimt næringsliv er sentralt, og produkta må reflektere dette. I prosjektet skal næringslivet klare å ta fram gode design og potensielt bygg som igjen løftar næringslivet vidare, og det skal danne grunnlaget for framtidig utvikling innan maritim nullutsleppsteknologi.

Ved å utvikle framtidens utsleppsfrie hurtigbåt vil ein kunne redusere utsleppa frå ei av dei mest forureinande og teknisk krevjande transportformene. Teknologien er overførbar til ei rekkje andre transportformer som igjen kan føre med seg ytterlegare reduisering av utslepp frå transportsektoren.

Det er viktig at det som vert utvikla har relevans for samband i fylkeskommunane og at det er tilstrekkeleg skreddarsaum for dei ulike pilotsambanda (for å lukkast med pilotane). Ved å lukkast med prosjektet kan ein etablere ein attraktiv transport som bind saman kysten på ein rein og kostnadseffektiv måte.

Juridisk er prosjektet organisert under Trøndelag fylkeskommune med finansiering frå Klimasats. Hensikta med å inngå ei formell samarbeidsavtale mellom fylkeskommunane er å sikre like rettar og forpliktingar til arbeidet og resultatet som følgjer av kontrakten.

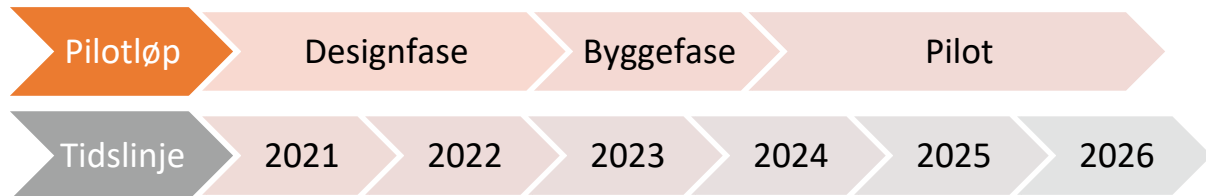
Prosjektet har motteke støtte frå Klimasats, og i tilsagnsbrevet frå Miljødirektoratet var det ei klar oppfordring til fylkeskommunane om å samarbeide om utviklingskontraktar som kjem alle til gode framfor å konkurrere om støtte til dei ulike utviklingsprosjekta.

Prosjektet er sett i gong og andre fase er forventa avslutta i årsskiftet 2022/2023.

Vegen vidare

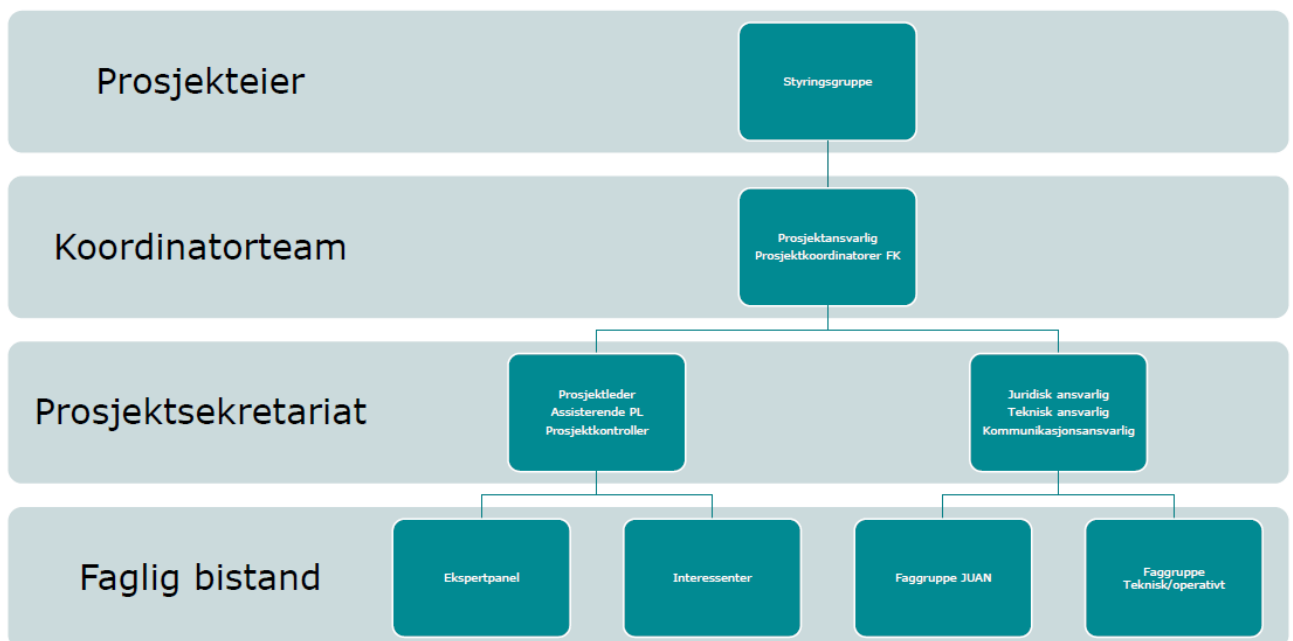
Gitt ein vellukka designfase og bygg av fartøy, vil utviklingskontrakta verte avslutta med ein pilotfase. Pilotfasen har som følge at det fyrst vert køyrt ein testperiode med fartøy utan passasjerar (anslagsvis 4-8 månader). Forutsett at denne testperioden er vellukka, vil det derne vere høve til ein testperiode med passasjerar. Til sist tek den enkelte fylkeskommunen avgjerda om eventuell permanent drift av nullutsleppshurtigbåten.

Modellen nedanfor viser dei ulike fasane og beslutningspunkta knytt til prosjektet «Fremtidens hurtigbåt».

Diskusjon*Mandat*

For at dette utviklingsprosjektet skal lukkast må arbeidet organiserast på ein formålstenleg måte. Prosjektet er derfor foreslått organisert med eiga styringsgruppe som er samansett av dei respektive fylkesdirektørane. Grappa vil også vere prosjekteigar. Styringsgruppa må sikrast tilstrekkeleg mandat til at framdrift og kontinuitet i prosjektet vert oppretthalde. Styringsgruppa er administrativ med representantar frå direktørgruppene i den enkelte fylkeskommune. Styringsgruppa forvaltar prosjektet på vegne av fylkestinga og skal rapportere i samanheng med avslutting og oppstart av nye fasar i prosjektet.

Prosjektet organiserast som vist i modellen nedanfor:

For å lukkast vidare i eit samarbeid må det utarbeidast eit eige mandat for styringsgruppa. Styringsgruppa meiner at dette vil gje dei beste resultata samla sett, og at ein på best mogleg måte kan ivareta fylkeskommunane sine eigeninteresser gjennom eit tett og heilskapleg samarbeid.

Overordna vert følgande mandat foreslått:

Styringsgruppen ivaretar på vegne av fylkestingene alle forhold knyttet til gjennomføringen av en felles utviklingskontrakt med to designløp frem til og med bygg og pilotering. Styringsgruppen er ansvarlig for å sikre ekstern finansiering for det enkelte pilotløp og gjennomføring av

designkonkurranse og oppfølging. Styringsgruppen skal rapportere til fylkestingene ved overgang til nye faser.

Organisering av vidare bygg og pilotfase vert avtala seinare.

Arbeidsprosess

Prosjektet er no i ein konkurranseførebauende fase der det er fokus på marknadsdialog og utarbeiding av konkurransegrunnlag. Marknadsdialogen vert gjennomført i februar og mars 2021, og konkurransegrunnlaget er planlagt ferdigstilt i løpet av juni med utlysing i august. Ein viktig del av dialogen og konkurransen er å få klarlagt dimensjonering av pilotane, slik at det som vert designa kan videreførast under bygging av fartøy og i pilotfasen. Prosjektet vil bruke marknadsdialogen til å utarbeide eit forslag til fartøysdimensjonar og søkje å koble dette opp mot aktuelle samband.

Eigarskap

Prosjektet er administrativt underlagt Trøndelag fylkeskommune som også mottek støtta frå Klimasats. Støtta frå Klimasats er tildelt alle fylkeskommunane i fellesskap og byggjer på grunnlaget om eit felles forankra prosjekt. Vedlagte samarbeidsavtale skal formalisere eit allereie godt samarbeid og skal sikre felles forankring og eigarskap til resultata. Avtalen legg ingen føringar utover at prosjektet skal gjennomførast som eit fellesskap.

I dei to første fasane av prosjektet Fremtidens hurtigbåt var det ikkje definert spesifikt eigarskap til prosjektresultata. For fasane i dette prosjektet er det vurdert to ulike eigarformer som kan ivareta samarbeidet mellom fylkeskommunane:

Anten at

1. Bygging av fartøy og pilot vert organisert under den enkelte fylkeskommune med eige budsjett.

Eller at

2. Prosjektet vert organisert under ei felles organisasjonsform og midlar vert overført dit.

Val av eigarform heng tett saman med mandat og prosjektorganisasjonen si hensikt. På noverande tidspunkt vert det vurdert som tilstrekkeleg og fordelaktig at prosjektet organiserast under ein fylkeskommune og at ei samarbeidsavtale varetek tilhøva mellom fylkeskommunane. Skulle situasjonen materialisere seg slik at fylkeskommunane ser ein meirverdi i å bygge fartøy i fellesskap, kan dette føre til ei felles organisasjonsform. Fylkesrådmannen ynskjer å sjå nærare på dette saman med prosjektorganisasjonen og vil kome attende til fylkesutvalet med ei sak som tek føre seg dette.

Økonomi

Finansiering

Prosjektet har ei økonomisk ramme på 86 millionar kroner eks. mva. Av dette bidreg Klimasats/Miljødirektoratet med 56 millionar kroner. Næringslivet er forventa å bidra med minimum 20 millionar kroner i form av kapital eller eigeninnsats.

Ein føresetnad knytt til tilskotet frå Klimasats er at fylkeskommunane stiller med 2,5 millioner kroner eks. mva kvar i eigenfinansiering, totalt 10 millionar kroner eks. mva. I tillegg stiller fylkeskommunane med eigeninnsats i form av timar knytt til prosjektdeltakarar. Dette vil utgjere anslagsvis 0,5 millionar kroner pr. fylkeskommune, men dette er ikkje jamt fordelt og kan difor variere.

Budsjett

Det er sett av 76 millionar kroner til prosjektkostnader (inkludert minimumsbidraget frå næringslivet) og 10 millionar kroner til administrative kostnader. I tillegg bidreg fylkeskommunane med eigeninnsats i form av administrative ressursar. Dette er berekna til ca. 2 millionar kroner. Prosjektkostnadane går i hovudsak til kostnadane som næringslivet vil ha for å sikre måloppnåing. Administrative kostnadar fordeler seg på innleige av prosjektleiar, risikoanalysar og bistand frå ekspertpanel og juridisk kompetanse.

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet har vedtaksmynde i saka.

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Vedtaket føreset at Vestland fylkeskommune stiller med 2,5 MNOK som eigeninvestering som vert dekt i budsjett 2021 over løyvingsområdet båt.

Klima:

Eit nasjonalt viktig prosjekt som gjennom teknologiutvikling som har mål å bidra til å redusere klimagassutslepp både på regionalt og nasjonalt nivå.

Folkehelse:

Ikkje relevant.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Prosjektet støttar opp om FN sine berekraftsmål og utviklingsplan for Vestland

Konklusjon

Prosjektet Fremtidens hurtigbåt har no gått inn i andre fase og er i gong med konkurranseførebuaende aktivitetar. Målet er å lyse ut ein designkonkurranse i august 2021 med ein ambisjon om å vere klar til å byggje fartøy frå 2023.

Prosjektet er eit felles samarbeidsprosjekt mellom Nordland -, Troms og Finnmark -, Trøndelag - og Vestland fylkeskommunar. Det er utarbeida ei samarbeidsavtale som skal vareta felles interesser i inneverande fase. For seinare bygg og pilotering vil det vere aktuelt å inngå eit tettare samarbeid og mogleg felles eigarskap.

Prosjektet treng mandat til å gjennomføre marknadsdialog og for å førebu konkurransegrunnlag. I tillegg ynskjer fylkesrådmannen å førebu fylkesutvalet på at fartøy og samband for piloten må definerast i løpet av 2021 for å gi tilstrekkeleg føreseielegheit i konkurransen og for framtidige bygg.

Fylkesutvalet vil orienterast om konkurransegrunnlaget når det ligg føre i juni 2021.